

Kommentarer til temamøte

Havbruk/akvakultur

Hei til dere som deltok på Temamøte om havbruk og akvakultur som påvirker vannforekomster i Vannregion Troms, Finnmark vannregion og Norsk-Finsk vannregion.

Takk for ett godt møte med mange fine argumenter og gode opplysninger. Som deltaker via skype var det dessverre ikke enkelt å få med seg alt som ble sagt eller vist på skjerm. Jeg fikk likevel et godt inntrykk av arbeidet deres og er glad for at dere tar miljø og påvirkning av miljøet og naturen med alvor. FNF Finnmark er glad for at påvirkningen fra akvakultur har blitt tatt inn i arbeidet.

FNF Finnmark ønsker å komme med noen kommentarer til havbruk/akvakultur.

FNF Finnmark har følgende tilsluttede foreninger: Naturvernforbundet Finnmark, Norges Jeger- og Fiskerforening Finnmark, Norsk Ornitologisk Forening Finnmark, 4H Finnmark, Turlag tilsluttet DNT i Finnmark og Finnmark Orienteringskrets.

Generelt om Finnmark vannregion

Det må legges stor vekt på naturverdier i arbeidet med vannregionen. Vann bidrar til økt livskvalitet med turmuligheter langs elv, vann og fjord. Vann handler om naturverdier, fritidsaktiviteter som fiske og bading, næringsutvikling som fiskeri, vannkraft og fiskeoppdrett. Vi skal kunne bruke vannet til næring, samtidig som vi sørger for at vannkvaliteten og livet i vannet ivaretas på en god måte.

«Kommunene har en særlig viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet. Det lokale arbeidet i vannområdene er et viktig grunnlag for det påfølgende regionale arbeidet, og muliggjør lokal forankring og medvirkning, samt innhenting av lokal og erfaringsbasert kunnskap»¹ (19.03.2019 – side 4). FNF Finnmark ser det slik at lokale kunnskaper og erfaringer er viktig for vannforvaltningsarbeidet. Dette var også FNF Troms inne på i sitt innlegg. Hvordan kan man skape engasjement i befolkningen når det kommer til vannforvaltning? Er Vann-Nett forståelig for den delen av publikum om ikke er utdannet innenfor eller har erfaring med vann? Svaret her er dessverre

¹ <https://www.regjeringen.no/contentassets/8295acf187ab41d7b9a4acd901886926/nasjonale-foringer-for-arbeidet-med-oppdatering-av-de-regionale-vannforvaltningsplanene.pdf>

nei. Det er nok ikke intensjonen at Vann-Nett skal være lett for allmennheten å orientere seg i. Det er synd, for Vann-Nett kan skape god innsikt og være en plattform for å dele kunnskap med befolkningen.

Det er viktig for en god prosess for konsesjoner at lokal kunnskap ivaretas i vilkårsrevisjonen. Jeg vet at det er ønske om å etablere lokale grupper og referansegrupper hos vannområdekoordinatorer i Finnmark. Det applauderer vi! Dessverre ser vi også problematikken med å skaffe ildsjeler med kunnskap og interesse for å delta i slike grupper. Fortsett å prøve, hold trykket oppe og vis at dere er der og at dere ønsker kontakt. Følg opp og vis at det nytter å delta i slike grupper. Kanskje må man omformulere språket slik at den lokale befolkningen får større motivasjon for å delta?

Vannforskriften/Vanndirektivet skal sørge for helhetlig vannforvaltning og burde ta bedre grep på den helhetlige belastningen. I dag vet vi at påvirkning fra lakseoppdrett utgjør en eksistensiell trussel for den ville laksefiskbestanden i Norge – men det fremkommer ikke av Vann-Nett. I tillegg til trusselen fra oppdrettsanlegg kommer lav vannstand i elvene også inn som et element, legg på gruvedeponi i fjorden og annen påvirkning så kan det bli dystre statistikker i de berørte områdene. Det er viktig å tenke helhetlig og se på hvilke faktorer som påvirker vannkvaliteten.

Lokal kunnskap og oppdrett

Eksempel fra Syltefjorden i Båtsfjord kommune der det nå ligger et nytt akvakulturanlegg ute på høring.

Medlemmene av Båtsfjord Jeger- og Fiskerforening er svært skeptiske til det eksisterende og det planlagte nye oppdrettsanlegget i Syltefjorden. De uttrykker frykt for Syltefjordelvas fremtid.

Tall fra fangststatistikken i Syltefjordelven fra Båtsfjord Jeger- og Fiskerforbund.

Årstall	Fanget laks målt i kilo
2014	5204
2015	5425
2016	6273
2017	3811
2018	3483
2019	6515

²

Vinteren 2016 ble det satt ut oppdrettslaks i merdene.

Vinteren 2018 ble det ikke satt ut oppdrettsfisk i merdene og de sto tomme.

Dette er ikke vitenskapelig innhentet opplysning, men opplysning fra de som bryr seg om, og som ønsker å ta vare på elva. De som bruker hundrevis av frivillighetstimer på å sørge for elvas ve og vel. De som tar bilder av elva og drømmer seg dit da de har tunge stunder. De som er redd for elvas fremtid.

² <https://www.scanatura.no/fangstrapport/?type=0&lang=1>

Det ble av Båtsfjord Jeger- og Fiskerforening identifisert over 900 individer av sjø-røye i elvene i Syltefjorden. Etter opprettelsen av anlegget er sjø-røya nesten helt borte fra elvene.

Nå ønskes det som sagt å etablere nok et oppdrettsanlegg i fjorden, plasseringen er i tillegg tenkt slik at utvandrende smolt fra villaks lett kan komme i kontakt med merdene eller vannmassen som har vært i merdene. Det kan bety at enda flere villaks blir syke og eller dør av lakselus. FNF Finnmark synes også at det er en for lav målsetting å være fornøyd med at 30 % av utvandrende smolt dør som konsekvens av oppdrettsanlegg. I dag finnes det teknologi som eliminerer trusselen mot villaks. Vi vet at oppdrettsselskapene har store overskudd og dermed burde det være mulig å finansiere «trygge» anlegg.

Vann-Nett

Som lekmann selv synes jeg det er vanskelig å forstå Vann-Nett, jeg har forsøkt flere ganger uten å komme frem til noe konkret. Derfor ble jeg veldig glad da dere på dag to under temamøte for SMVF/vannkraft brukte Vann-Nett for å diskutere utvalgte vannområder.

Likevel ønsker jeg å ta opp en sak eller to fra SABIMA angående Vann-Nett. Det brukes en omregningsnøkkel i Vann-Nett som gjør at alt ser bedre ut der enn i kvalitetsnormen. Dette samtidig som Vanddirektivet har som mål at det skal være god økologisk tilstand og bærekraftig bruk. Det må tas høyde for brukerinteresser slik at laksefisken ikke bare akkurat overlever, men også når høstbart overskudd.

Lykke til videre med det gode arbeidet dere gjør. Husk å ta vare på lokale stemmer og erfaringer. Og tenk helhetlig.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Finnmark

Per Erik Motrøen
Fylkeskoordinator
FNF Finnmark

E-post: Finnmark@FNF-nett.no

Tlf: 90 41 13 43

Web: www.fnf-nett.no/finnmark

Adresse: Storgata 5, 9900 Kirkenes

Org. nr.: 916 589 050